

Audit

Go Ahead Eagles

Auditteam Voetbal en Veiligheid

0-meting | februari 2010

Audit

Go Ahead Eagles

Auditteam Voetbal en Veiligheid

0-meting | februari 2010

In opdracht van

Het Auditteam Voetbal en Veiligheid

Met dank aan

Go Ahead Eagles
Gemeente Deventer
Openbaar Ministerie
Regiopolitie IJsselland

Illustraties en vormgeving

Marcel Grotens

Onderzoeksteam en rapportage

Edward van der Torre
Jan Bos
Jeffrey Storm
Ayhan Akgul
Peter Schenk

Inhoudsopgave

1	Inleiding	5
2	Het supportersprofiel	7
3	Veiligheidsbeleid: samenwerking en inzet	11
4	De BVO onder de loep	16
5	Hoofdconclusies en aanbevelingen	22
	Bijlage - verantwoording Audit	24

1. Inleiding

Van Auditteam Voetbalvandalisme naar Auditteam Voetbal en Veiligheid

In 2003 stelde het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties het landelijk Auditteam Voetbalvandalisme in, dat op grond van artikel 2a van het Instellingsbesluit van 13 augustus 2003 (en gewijzigd op 15 december 2006) de volgende taakstelling kreeg:

- bij ingrijpende incidenten van voetbalvandalisme in Nederland een kortlopend feitenonderzoek te doen;
- onderzoek te verrichten naar het voorkómen van incidenten.

Daarnaast was het op grond van art. 3 in het (gewijzigd) Instellingsbesluit mogelijk om onderzoek te verrichten op verzoek van de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK), of op verzoek van de burgemeester van de betreffende regio, waar zich ingrijpende incidenten voordeden (in overleg met BZK). Ook kon het Auditteam op eigen initiatief besluiten tot het verrichten van onderzoek (eveneens in overleg met BZK).

Het onderzoek richtte zich op de lokale 'voetbalvierhoek', bestaande uit gemeente, politie, Openbaar Ministerie (OM) en de Betaald voetbalorganisatie (BVO). Het Auditteam Voetbalvandalisme deed vijf jaar lang actief onderzoek en sloot in 2009 af met een eindrapport.

Sinds eind april 2009 is het voorzitterschap van het Auditteam Voetbalvandalisme overgenomen door Annemarie Jorritsma en is de naam van het Auditteam gewijzigd in het Auditteam Voetbal en Veiligheid. De overige leden van het Auditteam zijn: Gerard Beelen, Henk Wooldrik, Gerrie Ruijs, Mirjam Salet en Peter van Zunderd. De Interdisciplinaire stuurgroep voetbalvandalisme en voetbalgeweld heeft in 2008 de taken van het Auditteam geherformuleerd.

De hoofddoelstelling van het nieuwe Auditteam is om voor de komende twee jaar op grond van audits concreet advies en aanbevelingen te geven aan de lokale voetbalvierhoek over de aanpak van voetbalvandalisme en voetbalgeweld. Samen met de betrokken partijen wordt de (tussen)balans opgemaakt. Hierbij ligt de focus op de voortgang van de landelijke beleidsprioriteiten op lokaal niveau. Ook zal in kaart worden gebracht hoe de veiligheidsorganisatie en de fysieke infrastructuur zijn afgestemd op het profiel van de supporters en op het risiconiveau van de wedstrijden. Net als in het verleden zullen grootschalige incidenten rondom het voetbal – op eigen initiatief of indien daartoe wordt verzocht – ook in onderzoek worden genomen. De onderzoeken en audits worden uitgevoerd door een onderzoeksteam, bestaande uit onderzoekers en praktijkdeskundigen.

Werkwijze bij een audit

Door het onderzoeksteam wordt tweemaal een wedstrijdbezoek afgelegd, waarbij geobserveerd wordt aan de hand van een observatielijst. De wedstrijden worden zowel vanuit de 'clublijn' als vanuit de 'politielijn' bekeken. Daarnaast vinden per organisatie (groeps)interviews plaats met vertegenwoordigers van partijen uit de lokale vierhoek. Tot slot worden relevante documenten, zoals het veiligheidsconvenant, draaiboeken en uitdraaien van het VVS bestudeerd c.q. geanalyseerd.¹ Het geheel mondt uit in een openbare rapportage.

Uitgangspunten omtrent veiligheid

Veiligheid is een essentiële factor voor het bestuur van een voetbalclub: sfeer en veiligheid zijn basisvoorwaarden. Sfeer en veiligheid helpen bij het aantrekken van supporters en sponsors. Zodra de veiligheid op een acceptabel niveau is gebracht, kunnen redelijke wensen van (fanatieke) supporters worden ingewilligd. De veiligheid bij voetbalwedstrijden wordt in onderlinge samenhang bepaald door supporters (aard en aantal), de veiligheidsorganisatie, de fysieke infrastructuur en veiligheidsmaatregelen. Voetbalveiligheid vergt dan ook samenspel in de vierhoek van gemeente, politie, OM en BVO.

¹. Zie voor de onderzoeksverantwoording de bijlage.

2. Het supportersprofiel

- 2.1 Go Ahead Eagles is een BVO die voor het veertiende achtereenvolgende seizoen uitkomt in de eerste divisie. De thuisbasis van Go Ahead Eagles is de Adelaarshorst in Deventer. Het stadion ligt middenin een arbeiderswijk, hetgeen karakteristiek is voor een typische volksclub. Go Ahead Eagles is een 'traditievereniging' met een trouwe en substantiële aanhang. Het is waarschijnlijk niet overdreven om te beweren dat de sympathie die velen hebben voor de club (in Deventer e.o., maar ook in 'voetballand', waaronder succesvolle oud-spelers) heeft geholpen om de club door enkele moeilijke jaren met teleurstellende prestaties en financiële problemen te loodsen. De club is erin geslaagd om de weg naar boven te vinden. Dit wordt onderstreept door het bereiken van de halve finale van de KNVB-beker in het seizoen 2009-2010 en het net mislopen van promotie (een gemiste kans tegen Willem II, kort voor tijd).

Het stadion biedt plaats aan 6.750 toeschouwers. In het seizoen 2009-2010 liggen de bezoekersaantallen bij thuiswedstrijden rond of boven de 5.000 per wedstrijd. Sommige wedstrijden zijn uitverkocht vanwege de hoge notering van de club. Maar ook in beduidend minder voorspoedige seizoenen (wat voetbalprestaties betreft) schommelt het bezoekersaantal tussen de 3.000 en 5.000.

Go Ahead Eagles telt mee. Dat blijkt niet alleen uit de historie, de recent geboekte vooruitgang en de grote (maar kritische) aanhang, maar ook uit een fors aantal incidenten, risicowedstrijden, vetes, stadionverboden en (hele of halve) hooligans. Op basis van een lokale analyse ('Hooligans buitenspel') blijkt dat Go Ahead Eagles zich, wat betreft hooligans en voetbalgeweld, kan meten met de subtop van de eredivisie. Dit stelt stevige eisen aan de veiligheidsorganisatie en aan de fysieke infrastructuur. In november 2007 wordt door de voetbalvierhoek zelf geconcludeerd dat de veiligheidsorganisatie hier niet voldoende op is berekend. Er zijn sindsdien verbeteringen doorgevoerd. Zie paragraaf 3.

- 2.2 De club en zijn partners, met name de politie, hebben een goed inzicht gekregen in de samenstelling en gedragingen van de problematische supportersgroepen. De club neemt namelijk vanaf een pril stadium deel aan het (inmiddels landelijke) project 'Hooligans in Beeld' (HiB). Uit een grondige inventarisatie in november 2007 blijkt dat Go Ahead Eagles zo'n vijftien (kei)harde toonaangevende hooligans telt. In de omgeving van deze kern opereren 50 tot 70 personen. Daaromheen opereren groepen (jongeren) die kunnen aansluiten bij agressie of geweldgebruik.
- 2.3 Er bestaan verschillende groepen of groepjes supporters. Er bestaan verschillen wat betreft leeftijd, geweldspotentieel, supportersgedrag (wel of niet naar uitwedstrijden), de geijkte plek binnen of buiten (deels ook tijdens de wedstrijd vanwege stadionverboden) het stadion en de herkomst: uit verschillende Deventer wijken, maar ook uit Twello en Apeldoorn. Er wordt wel gesproken over 'De Rielerhuusgroep', alsof de verschillende groepen een geheel zouden vormen. Deze naam is gebaseerd op de gewezen ont-

moetingsplaats van de harde kern en andere hooligans: jeugdcentrum het Rielerhuus. Dit centrum is inmiddels gesloten door de burgemeester, want het heeft sinds 1 januari 2008 een andere bestemming (brede school). Dit besluit is genomen vanwege systematisch wangedrag in en vanuit het Rielerhuus door hooligans. Het besluit was omgeven door emoties en vrees voor de hooliganreactie.

Voorafgaand aan de wedstrijd houdt een groot gedeelte van de harde kern zich vandaag de dag op in Café de Borrelhoek aan de Molenstraat in Deventer. Dit is bij de politie bekend en zij surveilleert hier dan ook. Door de sluiting en verplaatsing is de term 'Rielerhuusgroep' niet meer actueel en minder in zwang.

- 2.4 De genoemde (hooligan)groepen verstoren de orde niet alleen bij voetbalwedstrijden, maar ook in de wijken en in het uitgaanscircuit. Leden van de harde kern hebben naast voetbalantecedenten 'bredere' antecedenten: geweld, verdovende middelen en/of vermogensdelicten.
- 2.5 Een punt van zorg was en is de forse geweldshistorie van de hooligans van Go Ahead Eagles. Er zijn met de nodige eerstedivisieclubs in het recente verleden spanningen of confrontaties geweest en met weer andere clubs bestaan stevig gewortelde vetes. Het betreft:
 - FC Zwolle. Streekgenoot FC Zwolle is de aartsrivaal bij uitstek. Tegenlagen van FC Zwolle worden gevierd in Deventer, en omgekeerd. Er is een hele reeks van grotere en kleinere ongeregeldheden en van steeds weer terugkerende spanningen en risico's rond wedstrijden, deels ook als de clubs niet tegen elkaar spelen en in het uitgaanscircuit.
 - Cambuur Leeuwarden. Cambuur Leeuwarden en Go Ahead Eagles zijn vergelijkbare clubs (incl. ligging stadion). Op de ranglijst staan ze dicht bij elkaar. Enkele jaren geleden heeft Go Ahead Eagles enkele keren opmerkelijk dik gewonnen van Cambuur. Dit resulteerde in provocaties over en weer, alsook in een doorgroeïende vete. In het seizoen 2009-2010 is er bij de thuiswedstrijd tegen Cambuur een geweldsincident geweest: vernieling van drie bussen en arrestaties. Go Ahead Eagles mocht daarna van de burgemeester van Leeuwarden geen supporters meenemen naar de uitwedstrijd tegen Cambuur.
 - AGOVV. Dit is een nabijgelegen club (Apeldoorn) die sinds enkele jaren weer betaald voetbal speelt en sindsdien is er een streekderby bijgekomen die met de nodige spanningen gepaard gaat. Bij wedstrijden in Apeldoorn of thuis tegen AGOVV dient rekening te worden gehouden dat er mogelijk aanhang van aartsrivaal FC Zwolle op het toneel kan verschijnen. Veel Apeldoorners zijn (ook) aanhanger van Go Ahead Eagles.
 - Ajax. Rond de recente bekerwedstrijd (halve finale maart 2010) tegen Ajax was een noodverordening van kracht. De achtergrond van deze maatregel betreft concrete signalen over een mogelijke confrontatie tussen de supporters van beide clubs. In 2007 komt het tijdens de open dag van Go Ahead Eagles voorafgaand en tijdens het oefenduel tussen beide clubs tot een confrontatie tussen supporters van Go Ahead Eagles en Ajax.

Het oefenduel wordt na 40 minuten gestaakt en de Open Dag wordt afgelast. De halve finale is, wat veiligheid(sbeleid) betreft, goed verlopen.

- 2.6 Het Deventer voetbalgeweld is niet alleen gericht tegen hooligans van andere clubs waarmee al spanningen bestaan. Ook wanneer het profiel van de supporters van bezoekende clubs daartoe geen aanleiding geeft, moet de aanhang van deze clubs het zo nu en dan ontgelden. Een klassiek probleem bestaat uit de aan- en afvoer van de bussen van uitsupporters. Dit was (in het oude uitvak) en is (in het nieuwe uitvak) een probleem: de smalle straten in de volksbuurt zijn in het voordeel van relschoppers.
- 2.7 Een positieve ontwikkeling bestaat uit de veranderde grondhouding van de (over)fanatieke aanhang tegenover de club en haar bestuur. In het seizoen 2003-2004 – met slechte resultaten en een dito financiële positie – maken de hooligans het bestuur verwijten en vinden ze (en dat laten ze blijken) dat de spelers onvoldoende inzet tonen. In het lopende, succesvolle seizoen overheersen trots en waardering.

Dit levert bestuur en spelers krediet op onder de aanhang. Dit was bijvoorbeeld duidelijk te merken aan de rustige incassering van een dikke (onverwachte) thuisnederlaag tegen een laaggeplaatste tegenstander (FC Eindhoven) in het lopende seizoen.

- 2.8 Een relatief groot deel van de hooligans van Go Ahead Eagles neemt bij thuiswedstrijden plaats op de zogenoemde B-side, op de Brinkgreverwegtribune. Het vermoeden bestaat dat er harddrugs wordt gebruikt, al is niet duidelijk op welke schaal. Door indrinken en door het schenken van bier raken veel supporters onder invloed, hetgeen goed valt waar te nemen. Personen die onder invloed zijn, houden zich onder meer op aan de onderkant van de tribune. Ze keren zich tegen het vlakbij gelegen uitvak op de IJsseltribune. De situering van het uitvak, pal naast het verreweg meest fanatieke vak thuissupporters, is bepaald ongelukkig en vergt veel energie van de veiligheidsorganisatie.
- 2.9 De club maakt werk van de communicatie met supporters. De club communiceert op de volgende wijze met haar supporters: internet, nieuwsbrief, buurtplatform, supportersraad, supportersvereniging, kidsclub, sfeerteam ADHD, commissie stadionverboden en op afspraak individueel supportersoverleg. Eens in de twee maanden voert de BVO overleg met de supportersraad. Daarnaast wordt voorafgaand aan iedere thuiswedstrijd gesproken over op handen zijnde sfeeracties. Go Ahead Eagles kent een supportersvereniging (Supportersvereniging Go Ahead Eagles) en een zogenoemde sfeergroep (Sfeergroep ADHD). Go Ahead Eagles telt ook een supportersraad die één keer in de maand bij elkaar komt om te vergaderen. In deze vergadering worden uiteenlopende onderwerpen behandeld, waaronder veiligheids- en facilitaire zaken. Om de maand is hier een vertegenwoordiger van de BVO bij aanwezig.

- 2.10 In het seizoen 2009-2010 hebben zich twee incidenten voorgedaan (meetmoment 18-01-2010). Deze incidenten vonden plaats bij de thuiswedstrijden tegen Cambuur Leeuwarden (vernietiging van drie bussen en twee arrestaties) en tegen AGOVV. Door het incident tegen Cambuur Leeuwarden heeft de burgemeester van Leeuwarden besloten dat Go Ahead Eagles geen supporters mocht meenemen naar de uitwedstrijd tegen Cambuur Leeuwarden.
- 2.11 Op het moment van schrijven (maart 2010) lopen er 45 landelijke stadionverboden (opgelegd door de KNVB), 12 lokale stadionverboden (opgelegd door de stadionverbodencommissie) en 13 voorwaardelijke verboden waarbij mensen wel toegang hebben tot het stadion (opgelegd door de stadionverbodencommissie). Daarnaast zijn er 25 voorlopige verboden opgelegd. Deze mensen kunnen zich nog verweren bij de stadionverbodencommissie.
- 2.12 Afhankelijk van de vastgestelde risicoclassificatie kunnen supporters met vrij vervoer (A-classificatie) of met een verplichte buscombi naar het stadion komen (B- en C-classificatie). Indien de verplichte buscombi geldt, is het voor de bezoekende supporters niet mogelijk om buiten de omgeving van het stadion te komen en Deventer in te gaan. Bij wedstrijden met een A-classificatie is dit wel mogelijk. Gedurende dit seizoen is de wedstrijd tegen FC Zwolle geclassificeerd als een C-wedstrijd. Voor de wedstrijden tegen AGOVV, Cambuur Leeuwarden, FC Den Bosch, FC Dordrecht, De Graafschap en FC Oss is een B-classificatie van toepassing. De overige twaalf wedstrijden hebben een A-classificatie.

3. Veiligheidsbeleid: samenwerking en inzet

Samenwerking

- 3.1 Eind 2007 is geconcludeerd dat de overleg- en samenwerkingsstructuren niet toereikend waren om tot een goede aanpak van het voetbalgeweld en hooliganisme te komen. Deze zelfkritiek werd gevoed door fouten die werden gemaakt bij de ongeregelde heden bij de oefenwedstrijd tussen Go Ahead Eagles en Ajax op 21 juli 2007. De verbetering vergde onder andere meer steekhoudend overleg op basis van de verbeterde informatie over supporters, waaronder hooligans. Dit heeft geresulteerd in de introductie van twee overlegvormen: het veiligheidsoverleg Go Ahead (VOGA) en het casusoverleg voetbal. Een uitbreiding van de veiligheidsorganisatie van de club was ook noodzakelijk, zo werd geconcludeerd. Deze verbeteringen vervullen een voorbeeldfunctie voor de eerste divisie.
- 3.2 Het veiligheidsoverleg Go Ahead (VOGA) is een overlegvorm op strategisch en beleidsniveau. Er wordt maandelijks overleg gevoerd. De deelnemers zijn: de verantwoordelijke voor veiligheid vanuit de directie van Go Ahead Eagles en de veiligheidscoördinator van deze club, de voetbalofficier, de voetbalcoördinator en de portefeuillehouder voetbal van de regiopolitie en een ambtenaar openbare orde en veiligheid van de gemeente Deventer. Het betreft dus een zogenoemd voetbalvierhoeksoverleg tussen gemeente, justitie, politie en BVO. Het voorzitterschap ligt – tot de zomer van 2010 – in handen van een externe voorzitter. Hiervoor is gekozen vanwege de expertise op dit vlak en ook omdat het voor een externe soms gemakkelijker is om door te vragen en zo nodig kritiek te leveren, zonder dat dat de samenwerking parten speelt. Het overleg heeft ten doel om het veiligheidsbeleid op een hoger plan te tillen en om er een gedeelde verantwoordelijkheid van te maken, maar met een duidelijke aansturing vanuit deze overlegvorm. Dit is langs verschillende lijnen ook zeker gelukt (zie 4.3). Een belangrijke eerste stap van en voor het VOGA bestond uit het aanstellen van een betaalde veiligheidscoördinator (VC), want tot eind 2007 had de club hiervoor een vrijwilliger aangesteld. De kosten van deze functionaris worden voor de helft gefinancierd door de gemeente Deventer.

Deze gang van zaken – eerst een vrijwilliger en later een VC die voor de helft door de gemeente wordt betaald – illustreert belangrijke kwetsbaarheden in de Deventer veiligheidsorganisatie. De club kampt met gebrekkige financiële middelen. Uitgaven aan veiligheidsbeleid worden niet gezien als sleutelopdracht, maar als noodzakelijke (rest)post. Toch valt er veel voor te zeggen dat de karakteristieke volksclub nog meer stappen 'naar boven' kan zetten als het voetbalgeweld verder wordt verminderd en de sfeer en accommodatie verder worden verbeterd. De veiligheidsorganisatie leunt op enkele sleutelfiguren.

- 3.3 In het VOGA wordt de veiligheidssituatie besproken en er worden adviezen opgesteld voor de partners in de zogenoemde voetbalvierhoek. Afstemming over beleid, uitvoering en daarop gebaseerde communicatie dient het solistische karakter dat de aanpak in het recente verleden te vaak had te voorkomen. Er worden (en zijn) standaards ontwikkeld voor de aanpak van onder meer stadionverboden, toezicht, kaartverkoop, het reizen naar uitwedstrijden en risicoanalyses.
- 3.4 In het casusoverleg voetbal zitten de veiligheidscoördinator van Go Ahead Eagles, de voetbalcoördinator van de politie en de voetbalofficier of parketsecretaris. In dit overleg worden personen die zijn aangehouden rondom of tijdens uit- en thuiswedstrijden besproken en wordt gezamenlijk bepaald welke reactie (sanctie) er gegeven wordt. In dit overleg wordt niet alleen gesproken over stadionverboden maar ook over het ondernemen van eventuele pro-actieve, preventieve, curatieve en repressieve maatregelen richting supporters. Naast de strafrechtelijke interventie door politie en openbaar ministerie (proces-verbaal en bijvoorbeeld een transactie (boete) of taakstraf) zijn er meer smaken in de aanpak door een casusoverleg voetbal. Vanuit dit casusoverleg is een commissie stadionverboden ontstaan, die zich specifiek richt op dit soort verboden en de (terugkeer van) personen die zo'n verbod (kunnen) krijgen opgelegd.
- 3.5 De wedstrijden worden in de drie bekende categorieën ingedeeld. De inschattingen hiertoe worden bij de start van het seizoen gemaakt door de BVO, politie en gemeente. Daarbij wordt gekeken naar de wedstrijdhistorie, waaronder de incidenten die zich in het verleden hebben voorgedaan. Gedurende het seizoen kan worden besloten de classificatie van een wedstrijd aan te passen op basis van incidenten en wedstrijdspecifieke informatie of scenario's.
- 3.6 De politie stelt een evenementenkalender op, waar de andere partijen gebruik van maken. Aan de hand van deze kalender wordt bepaald welke evenementen knelpunten op kunnen leveren bij voetbalwedstrijden. Voorafgaand aan het seizoen mogen iedere BVO en gemeente vijf knelpunten aangegeven bij de KNVB waarmee bij de planning van de competitie rekening wordt gehouden. Er zijn voor de start van het huidige seizoen geen knelpunten geconstateerd, waardoor er geen wedstrijden van Go Ahead Eagles zijn verschoven.
- 3.7 Tijdens de wedstrijd gelden veiligheidsmaatregelen en afspraken (zie verderop over de BVO):
- De bejegening van de supporters door de politie is zo mogelijk terughoudend en onafhankelijk, maar er dient tegelijkertijd eenduidig, streng en rechtvaardig te worden opgetreden bij verstoring van de openbare orde. Een aandachtspunt is daarbij de eventuele omschakeling van stewardorganisatie naar politie bij (beginnende of zich aankondigende) ongeregelde heden in het stadion. In theorie is de lijn helder: eerst stewards, dan beveiligers en ten slotte politie.

In de praktijk is deze lijn niet zo 'hard' als hij theoretisch lijkt. Het is immers een inschatting van personen op basis waarvan besloten wordt tot omschakeling. Veel stewards stellen zich afstandelijk op en hebben weinig ervaring met deze omschakeling.

- De regie met betrekking tot veiligheid ligt in handen van de BVO. De politie is, afgezien van de voetbalcoördinator van de politie, tijdens wedstrijden niet (zichtbaar) aanwezig in het stadion. In geval van ernstige aantastingen van de rechtsorde of bij overschrijdingen van de tolerantiegrenzen kan worden besloten de politie in te zetten binnen het stadion.

3.8 Het "Convenant 'Betaald Voetbal' in de gemeente Deventer seizoen 2009-2010" herbevestigt het belang dat wordt toegekend aan het VOGA. Het convenant regelt de informatie-uitwisseling tussen politie, club, gemeente, Openbaar Ministerie en KNVB. Het onderstreept dat club, politie en Openbaar Ministerie inzicht moeten hebben in de aard en samenstelling van supportersgroepen en stuurt aan op goede communicatie met supporters, waaronder probleemsupporters. Er wordt gezocht naar een balans tussen repressie en relatiebeheer met supporters, onder meer door te stellen dat "een geselecteerde groep uitgesloten de mogelijkheid [krijgt] om de toegang tot het stadion terug te verdienen".

3.9 Er zijn dit seizoen minder incidenten en er is steeds meer informatie over de probleemsupporters. De goede prestaties hebben de relatie tussen aanhang en clubbestuur verbeterd. Betere prestaties gaan echter ook gepaard met meer supporters en met meer emotie: wel of geen kampioen, een halve finale van de KNVB-beker en hoe verloopt het eventueel in de nacompetitie, waarin Go Ahead Eagles zeker niet kansloos is? Dit soort ontwikkelingen vergt scherpste. Die scherpste is toegenomen in de reguliere veiligheidsorganisatie, zij het dat die kwetsbaar blijft vanwege de afhankelijkheid van sleutelfiguren (en het vertrek van de veiligheidsmanager van Go Ahead Eagles naar de KNVB). De routines die zijn opgebouwd bij reguliere wedstrijden schieten echter te kort als spanningen of kritieke gebeurtenissen vragen om een omslag van de reguliere veiligheidsorganisatie naar de crisisorganisatie of SGB-structuren. Het vermogen om gestalte te geven aan deze omslag kunnen we niet goed beoordelen op basis van ons onderzoek, maar respondenten tonen zich bezorgd. Er zijn geen specifieke oefeningen of simulaties uitgevoerd die voorbereiden op deze omslag. We nemen daarom de kritische geluiden over en constateren dat de veiligheidsorganisatie zich bij reguliere wedstrijden heeft verbeterd (inclusief rustig of acceptabel verlopen C-wedstrijden), maar dat de preparatie op kritieke momenten dient te worden verbeterd. Te meer omdat juist op kritieke momenten de kans bestaat dat samenwerking (onder moeilijke omstandigheden) nodig is met de voetbalveiligheidsorganisaties in Zwolle en Apeldoorn.

- 3.10 Ieder jaar (voetbalseizoen) wordt er een calamiteiten- en ontruimingsoefening gehouden. Politie, brandweer, EHBO en stewards (en supporters) nemen deel aan de oefening. Tijdens de oefening wordt er op verschillende incidenttypen geoefend. Na afloop wordt de oefening geëvalueerd. Deze evaluatie wordt schriftelijk vastgelegd. De oefeningen zijn sterk gericht op fysieke veiligheid: het oefenen van het calamiteitenplan, met het ontruimingsplan als onderdeel daarvan. Het Deventer Convenant stelt dat er "instructie" dient te zijn over dit plan en dat er één keer per jaar wordt geoefend. Go Ahead Eagles is hiervoor verantwoordelijk.

De inzet van de veiligheidsorganisatie

- 3.11 De stewardorganisatie van Go Ahead Eagles bestaat uit ongeveer vijfenveertig personen. De organisatie wordt zo nodig bijgestaan door stewards van Heracles Almelo en AGOVV, omdat de eigen stewardorganisatie kwalitatief en kwantitatief ontoereikend is. Te veel hangt af van hoofdstewards en enkele door de wol geverfde stewards. Onder een deel van de stewards bestaat namelijk het gevoel dat de functie vrijblijvend is. Er vallen daardoor met grote regelmaat op een wedstrijddag plotsklaps gaten in de stewardorganisatie. Zo gebeurde het dat vijf van de acht stewards op de B-side het lieten afweten – drie afmeldingen, waarvan twee om onduidelijke c.q. slechte redenen – tijdens de topwedstrijd tegen Excelsior. Deze gaten werden opgevuld met extern ingehuurde beveiligers. Het inhuren van externe beveiligers is een grote kostenpost voor de BVO. Overigens geeft de club aan dat er normaliter nog geen tien procent uitval is van stewards. Toch is ook dat percentage bepaald niet gering.

De stewards van Go Ahead Eagles krijgen een opleiding van de BVO om zo (bij een goed resultaat) de 'blauwe pas' (bevoegd steward) te behalen. De minimumleeftijd om steward te worden, is achttien jaar. Momenteel is de BVO op zoek naar stewards die minder sturing behoeven vanuit de stewardleiding. Het vergt veel tijd en energie om 'kwalitatief mindere' stewards aan te sturen. Daarnaast probeert Go Ahead Eagles stewards te werven die een afspiegeling zijn van de supporters in de desbetreffende vakken. Zo wil de BVO bijvoorbeeld voorkomen dat een steward van middelbare leeftijd moet optreden tegen 'fanatieke' jongeren op de B-side.

De briefing van de stewards vindt plaats op de dag dat de wedstrijd gespeeld wordt. Deze briefing is kleinschalig. Er wordt ingezoomd op zaken die aandacht behoeven.

De stewardorganisatie is verantwoordelijk voor het gastheerschap en het toezicht in het stadion. Er is geregeld non-interventie bij kleine overtredingen of misdragingen. De overdracht van stewards naar politie is belangrijk, omdat een steviger incident zeker niet kan worden afgehandeld door de huidige stewardorganisatie. De taakverdeling tussen stewards en politie is echter in hoge mate geografisch (stewards in het stadion en de politie erbuiten) en niet functioneel.

Bij gesprekken met stewards bleek dat er weinig tot geen preparatie is op het schakelmoment tussen stewards en politie en op het verloop daarvan. Toch is dit juist belangrijk vanwege **a.** het risicoprofiel van de supporters (waardoor het soms nodig is om nog net op tijd, voordat ongeregelheden beginnen, in te grijpen) en **b.** de kwetsbaarheid van de stewardorganisatie. Dit is een belangrijk aandachtspunt bij verbeteringen.

- 3.12 Buiten het stadion ligt het toezicht en de handhaving van de openbare orde in handen van de politie. Rondom de wedstrijd worden hondengeleiders, bikers, vuistploeg(en), motorrijders en indien gewenst ME ingezet, afhankelijk van de risicoclassificatie.

In manuren komt de inzet van de politie per seizoen neer op (incl. beker en play-offs):

- Seizoen 2005-2006: 740 personen, 2.901 uur
- Seizoen 2006-2007: 898 personen, 4.259 uur
- Seizoen 2007-2008: 1.396 personen, 5.995 uur

- 3.13 De politiebriefing wordt door de voetbalcoördinator van de politie bij de wedstrijden Go Ahead Eagles – FC Eindhoven en Go Ahead Eagles – FC Den Bosch in vijftien minuten verzorgd in de briefingruimte van het districts bureau. Bij deze briefing zijn alle politieagenten die deel uitmaken van de voetbalregeling aanwezig. Bij onze observaties had de briefing een routinematig karakter, maar leken de agenten (toch wel) te weten wat van hen werd verwacht. Bij een bijzondere wedstrijd zal wel anders invulling gegeven moeten worden aan de briefing en er is ons verteld dat dit dan ook gebeurt. Bij de briefings werd de actuele Top Elf van overlastgevende personen doorgenomen. Hierbij wordt niet heel veel uitleg gegeven, maar ook hier geldt dat de aanwezigen hun pappenheimers blijken te kennen. Voorafgaand aan de briefing zijn er diverse overlegmomenten geweest en is informatie uitgewisseld. Dit maakt het mogelijk om de briefing bondig vorm te geven. Veel informatie is al bekend bij de betrokken functionarissen.

4. De BVO onder de loep

De veiligheidsorganisatie van Go Ahead Eagles

4.1 De veiligheidsorganisatie van Go Ahead Eagles is als volgt samengesteld:

- Aan het hoofd van de veiligheidsorganisatie staat het Hoofd Veiligheids- en publiekszaken (full-time). Hij wordt bijgestaan door een veiligheidscoördinator (20 uur per week). Op bestuurlijk niveau is veiligheid belegd in het Management Team. In de praktijk is veiligheid de verantwoordelijkheid van het hoofd interne en externe betrekkingen. Het Hoofd Veiligheids- en publiekszaken is inmiddels werkzaam voor de KNVB. Hij is vervangen door de voormalige veiligheidscoördinator van FC Twente (tijdelijke aanstelling). Het voormalige Hoofd Veiligheids- en publiekszaken werd door de club (50 procent) en de gemeente (50 procent) betaald. De bijdrage van de gemeente voor het nieuwe Hoofd Veiligheids- en publiekszaken is nog niet vastgesteld, maar zal waarschijnlijk minder dan 50 procent bedragen.
- De BVO kent twee stewardcoördinatoren, die ieder de verantwoordelijkheid hebben over een aantal sectorhoofden. Onder de sectorhoofden staan de hoofdstewards die op hun beurt sturing geven aan de stewards en servicemedewerkers.
- Naast de eigen stewardorganisatie maakt de BVO bij sommige wedstrijden gebruik van stewards van andere BVO's (Heracles Almelo en AGOVV) of een extern beveiligingsbedrijf. Afhankelijk van de risicoclassificatie van de thuiswedstrijd wordt maximaal een aantal van ongeveer tien externe stewards ingezet.
- De totale inzet van de veiligheidsorganisatie van de club komt gemiddeld neer op:
 - A-wedstrijd: 40 stewards, 10 servicemedewerkers, 5 Vigilat en 4 Globe;
 - B-wedstrijd: 60 stewards, 15 servicemedewerkers, 5 Vigilat en 4 Globe;
 - C-wedstrijd: 60 stewards, 15 servicemedewerkers, 5 Vigilat en 10 Globe.

4.2 De achilleshiel van de veiligheidsorganisatie van de club is de stewardorganisatie. De kwetsbaarheid betreft vooral de verhouding tussen stewards en risicosupporters, want voor de eerste divisie behoort het stewardkorps waarschijnlijk al met al toch wel tot de subtop, al is deze organisatie op onderdelen wel instabiel. Doordat binnen de stewardorganisatie het gevoel bestaat dat het zijn van een steward iets vrijblijvends is, komen sommige stewards zonder af te zeggen niet opdagen op wedstrijddagen. Hierdoor vallen gaten in de organisatie die opgevangen dienen te worden door externe beveiligers of stewards van andere BVO's (Heracles Almelo en AGOVV). De stewardorganisatie is berekend op normale wedstrijden. Bij wedstrijden met een hoger risico moet extern personeel worden ingehuurd. Go Ahead Eagles streeft naar een eigen stewardkorps dat alle (risico-)wedstrijden af kan handelen zonder externe inhuur.

4.3 Door de club zijn verschillende veiligheidsmaatregelen getroffen:

- In de businessruimte van het stadion wordt sterke drank geschonken, tijdens de wedstrijd is er normaal bier in omloop. In het gastenvak mag geen alcohol worden genuttigd.
- Het gebruik van softdrugs in het stadion wordt gedoogd. Bij constatering van harddrugsgebruik wordt er wel opgetreden door stewards of mensen van Globe beveiliging.
- Indien er een overtreding wordt geconstateerd, neemt de BVO eerst zelf contact op met deze persoon om een passende straf te vinden. Door de gemeente, politie en club wordt gezamenlijk gewerkt met alternatieve straffen tenzij de aard van de overtreding te ernstig is (bijvoorbeeld geweldsovertredingen). De BVO vindt de relatie tussen de supporters en de club belangrijker dan het opleggen van stadionverboden.
- Voorafgaand aan iedere wedstrijd wordt omgeroepen dat spreekkoren niet worden getolereerd. Het toch uitspreken van spreekkoren kan leiden tot het staken van de wedstrijd. De veiligheidscoördinator is waarnemer van spreekkoren en kan, in overleg met de scheidsrechter, beslissen de wedstrijd stil te leggen.

4.4 Over de foullering:

- Het fouilleren van supporters gebeurt achter de tourniquets, direct na binnenkomst. Er is geen aparte fouilleerruimte waardoor veel supporters door elkaar lopen. Er wordt gefouilleerd door een viertal stewards uit de eigen stewardorganisatie. Het fouilleren gebeurt niet grondig en bestaat uit het aftasten van het lichaam om voorwerpen op te sporen. De club spreekt van 'civiele foullering' die minder grondig is dan 'politiefoullering'.
- Bij de ingang van de B-side vindt een honderdprocentcontrole plaats. Dit is tevens het geval bij het uitvak. Bij de andere ingangen wordt aselectief gefouilleerd.
- De toiletten en catering bevinden zich in hetzelfde gebied als waar gefouilleerd wordt. Hierdoor is het met name voor de wedstrijd erg druk in dit gebied en lopen er veel supporters door elkaar heen. Het overzicht is voor de stewards gemakkelijk kwijt te raken en de controle kan hierdoor mogelijk niet goed uitgevoerd worden. Toiletten en catering bij de B-side zijn gescheiden van de foullering.
- Vanuit de BVO krijgen de stewards een cursus fouilleren. Zodra ze deze cursus hebben voltooid, zijn zij bevoegd om te fouilleren. Deze cursus wordt gegeven door de veiligheidscoördinator.

4.5 De briefing voorafgaande aan de wedstrijd vindt getrapt plaats. In de stewardbriefing worden de stewardcoördinatoren en de sectorhoofden gebriefd. Deze brieven op hun beurt de informatie door naar de hoofdstewards en stewards op de desbetreffende tribune. De briefing geschiedt niet op een zeer professionele wijze. De veiligheidsmanager neemt een aantal veiligheids- en personele punten door waarna de sectorhoofden en hoofdstewards de mogelijkheid krijgen hier hun reactie op te geven. Er wordt gewerkt met een standaard wedstrijd-draaiboek.

- 4.6 De communicatie tijdens wedstrijden verloopt via portofoons. Deze manier van communicatie kan zeer effectief zijn, mits het middel juist wordt gebruikt. Vanuit veiligheidsmanager en -coördinator wordt gehamerd op een strenge portodiscipline. Op dit moment gebeurt het nog wel dat er zaken over de portofoon worden besproken die niets met de wedstrijd of veiligheidsorganisatie te maken hebben. De veiligheidsmanager attendeert de betreffende steward vervolgens op zijn of haar handelen en vraagt of de portodiscipline gehandhaafd kan worden. Dit heeft geresulteerd in betere onderlinge communicatie. Doordat er zaken die er niet toe doen, worden besproken over de porto zorgt dit voor ruis op de lijn die bij incidenten voor onduidelijkheden kan zorgen. De communicatie onderling is verbeterd door de aanwezigheid van een vaste centralist in de commandoruimte.
- 4.7 Bij zowel A-, B- als C-geclassificeerde wedstrijden bestaat een clubkaartverplichting. Er vindt in die gevallen geen vrije verkoop plaats op basis van een legitimatiebewijs. In veel gevallen kunnen op de wedstrijddag kaarten worden gekocht aan de kassa. Dit kan echter alleen op vertoon van een clubkaart. Go Ahead Eagles werkt bij uitwedstrijden standaard met een uitkaartverplichting.

Infrastructuur

- 4.8 Het stadion is sterk verouderd en kleinschalig, maar er zijn wel verbeteringen doorgevoerd in de afgelopen jaren: de inrichting van een nieuw uitvak, een nieuwe commandoruimte, een nieuwe aan- en afvoerroute van uitsupporters, deels nieuw hekwerk en een inhaalslag bij allerhande achterstallig onderhoud. Er zijn bomen gekapt om de route van en naar het uitvak te verbeteren. Er is nog wel een aantal aandachtspunten en -verbeterpunten:
- Gedurende de wedstrijd is het overal (met uitzondering van het uitvak) mogelijk het speelveld te betreden. De enige belemmering is een hek van 1 meter hoog rond het veld. Op veldbetreding staat wel een hoge straf (boete van € 450,- en een lokaal stadionverbod voor 5 jaar). Er zijn meer (risico)clubs die vertrouwen op deze wig tussen tribune en veld. Er is bewust gekozen voor een open structuur (publieksvriendelijk), gecombineerd met een hoge straf.
 - De afstand tussen het uitvak en het hardekernvak is zeer klein. De vakken worden slechts gescheiden door de commandoruimte, die in de hoek is gevestigd, en hekwerk. Doordat er netten hangen tussen de twee vakken is het onmogelijk projectielen naar het andere vak te gooien, maar verbaal wordt er veelvuldig op elkaar gereageerd. Dit draagt soms bij aan een onprettige sfeer die uitstraalt naar het gehele stadion. Hier staan overigens tal van sfeervolle wedstrijden tegenover, maar de situering van de harde kern van Go Ahead Eagles en het uitvak is ronduit ongelukkig.
 - De ruimte achter de tourniquets (waar gefouilleerd wordt) is niet berekend op gelijktijdig binnenstromende supporters. Door de aanwezigheid van horeca en toiletten in deze ruimte verloopt de instroom van het stadion niet vlot en kan het overzicht over wie wel of niet is gefouilleerd verloren gaan. Door verplaatsing van de hekken is er meer ruimte gecreëerd.
 - Het hekwerk rondom en in het stadion is simpel, maar sterk verbeterd ten opzichte de situatie van enkele jaren geleden. De hekken bestaan uit een stalen constructie waar niet gemakkelijk overheen kan worden geklommen. Sommige hekken worden niet of niet op tijd afgesloten, maar bij on-

ze observaties kan dat te maken hebben gehad met de goede sfeer in het stadion. Toch geven routines bij afsluiting meer zekerheid bij minder sfeervolle wedstrijden.

- Via een stalen trap kan men het uitvak betreden. Deze trap is echter opmerkelijk steil en bij slecht weer erg glad. Met name bij het tegelijkertijd betreden van de trap door een grote groep supporters kunnen ongelukken gebeuren.
- De bovenste rij van het uitvak bestaat uit tegels die gemakkelijk verwijderd kunnen worden en vervolgens kunnen dienen als projectielen.
- De zichtlijnen in het uitvak zijn (uit delen van het uitvak) matig en het sanitair is pover (na ons bezoek is het sanitair verbeterd). De matige faciliteiten dragen niet bepaald bij aan het entertainment en voetbalplezier van de uitsupporters. Hier komt bij dat het uitvak louter staanplaatsen kent. Hiermee wordt onvoldoende rekening gehouden met de wensen en noden van oudere (keurig nette) uitsupporters die soms slecht ter been zijn, zoals meerdere clubs in de eredivisie en eerste divisie die kennen. Deze mensen hebben behoefte aan een zitplaats. De povere c.q. matige ontvangst van de uitsupporters werkt (samen met andere beperkingen, zoals de combiregeling) in de hand dat nette uitsupporters wegblijven, hetgeen een nadelig effect heeft op het risicoprofiel van de uitsupporters die door het hele seizoen plaatsnemen in het uitvak van Go Ahead Eagles. De catering is ook beperkt en het is het enige vak - we zeggen het zonder waardeoordeel - waar geen bier gedronken mag worden. Er is (nu) wel een snackloket. Alles bij elkaar is de kwaliteit van de ontvangst van uitsupporters onvoldoende. Dit vergoot de kans dat de uitsupporters zich – in ongunstige zin – richten op het nabijgelegen vak met de harde kern van Go Ahead Eagles.

4.9 Over de fysieke omgeving van het stadion is het volgende op te merken:

- De bewegwijzering naar het stadion is aanwezig, maar kwalitatief onvoldoende.
- De parkeerruimte bij het stadion verkeert ten tijde van onze observaties in een zeer slechte staat en is kwantitatief niet toereikend voor alle supporters. De parkeerplaats voor het stadion bestaat uit een grote grasvlakte welke plaats biedt aan ongeveer 200 voertuigen. De enige lichtbron is de verlichting van het veld waardoor de parkeerplaats zelf erg slecht verlicht is. Bij regenval verandert de parkeerplaats (een grasveld) naast het stadion in een slecht begaanbare modderpoel. Inmiddels is een nieuw geasfalteerd parkeerterrein aangelegd.

Een alternatieve parkeerplaats lag ten tijde van ons bezoek op ongeveer 200 meter van het stadion. Deze onbewaakte parkeerplaats is onderdeel van een oud ziekenhuis dat binnenkort gesloopt wordt. Een precieze datum voor de sloop is nog niet vastgesteld. Tot die tijd kunnen de bezoekers van Go Ahead Eagles erover beschikken. Tijdens het laatste bezoek van het auditteam aan de club was een deel van de parkeerplaats al gesloopt, waardoor er minder plekken beschikbaar waren. Inmiddels is de parkeerplaats bij het ziekenhuis verdwenen.

- Het verlaten van de omgeving van het stadion als supporter gaat vrij efficiënt vanwege de goede verbinding met de snelweg. Na de wedstrijd tegen FC Den Bosch (B-categorie) konden wij ons in nog geen tien minuten van het stadion naar de snelweg begeven. Ook bij de andere wedstrijden was de doorstroom vlot en waren er geen verkeersopstoppingen.
- Het uitvak kent een parkeercapaciteit voor zowel bussen als auto's. Deze parkeerplaats aan de achterzijde van het stadion biedt plaats aan maximaal 12 touringcars en 80 auto's. Hiermee is de parkeercapaciteit groter dan de maximale capaciteit van het uitvak (400 bezoekers).
- Uitsupporters hebben een eigen ingang die visueel is afgeschermd voor het thuispubliek middels zwarte zeilen die aan de hekken zijn bevestigd. Bij aankomst en vertrek van de bezoekende club moeten de bussen over de doorgaande weg langs de thuissupporters rijden. Dit heeft tegen Cambuur Leeuwarden geleid tot vernielingen aan de bus. Ook na de wedstrijd tegen FC Den Bosch stond een aantal thuissupporters met stenen te wachten totdat de bus met uitsupporters voorbij zou rijden.
- De spelersbussen staan niet afgeschermd op de parkeerplaats van de thuissupporters. Dit brengt de nodige risico's met zich mee (vernieling). In enkele gevallen wordt (op basis van een risicoanalyse) de spelersbus op een andere (beveiligde) plaats geparkeerd. Het betreft hier bijvoorbeeld de spelersbussen van Ajax, FC Zwolle en Cambuur Leeuwarden.

4.10 Er bevinden zich op twee plekken staanplaatsen in het stadion. Het gehele uitvak is ingedeeld met staanplaatsen. Ook het vak achter het doel op de B-side is een stavak, dat is gesegmenteerd met stalen beugels. Dit vak is altijd volledig uitverkocht aangezien de supporters op de B-side vaste bezoekers zijn. De tribunes in het gehele stadion zijn klein en beschikken over maximaal negen rijen stoelen. De tribunes zijn niet steil en de paden zijn breed opgezet.

4.11 De commandoruimte bevindt zich tussen het uitvak en de B-side. Vanuit de commandoruimte heeft men het overzicht over het gehele stadion.

- De commandoruimte bestaat uit een enkele ruimte waar zich de volgende personen bevinden: de veiligheidsmanager, de voetbalcoördinator van de politie en iemand van de stewardorganisatie die de camera's uitleest.
- In het stadion bevinden zich twaalf camera's (acht bolkopcamera's en vier vaste camera's) die worden bekeken via een viertal monitors. De beelden worden opgeslagen op een harde schijf met een maximumcapaciteit van meer dan 24 uur. De kwaliteit van de beelden is goed en indien gewenst, kunnen er afdrucken worden gemaakt van de beelden.
- Met dit systeem is er (volgens opgave van de club) zicht op alle tribuneplaatsen, zicht op de toegangen en de fouilleringplekken, mogelijkheid om personen te herkennen en om deze vast te leggen (digitale opname en af-

drukapparatuur). Het afdrukken van foto's in de commandoruimte neemt veel tijd in beslag.

5. Hoofdconclusies en aanbevelingen

Hoofdconclusies

- 5.1 Er tekent zich op meerdere fronten een gunstige trend af bij Go Ahead Eagles. Een hoge klassering in de eerste divisie, een plaats in de halve finale van de KNVB-beker in het seizoen 2009-2010 en net geen promotie. Er zijn verbeteringen doorgevoerd in de fysieke infrastructuur en in de veiligheidsorganisatie. De sfeer is verbeterd bij thuiswedstrijden en de bezoekersaantallen zijn toegenomen.
- 5.2 Het profiel van de probleemsupporters stelt desalniettemin blijvend hoge eisen aan de infrastructuur en aan de veiligheidsorganisatie. De infrastructuur en de veiligheidsorganisatie zijn op onderdelen kwetsbaar, waardoor de kans op ongeregelde incidenten of incidenten – los van geboekte vooruitgang – aanwezig is. De infrastructuur is met name kwetsbaar vanwege de staat van het uitvak en de positionering daarvan, in de directe nabijheid van (een groot deel van) de harde kern van Go Ahead Eagles. De sfeer en faciliteiten van het uitvak schieten tekort. De stewardorganisatie is kwetsbaar.
- 5.3 Er is geen gerichte preparatie op de omslag van de reguliere wedstrijd situatie naar een crisisorganisatie c.q. SGB0-structuur. Hetzelfde geldt voor de overdracht van de handhaving en toezicht in het stadion van (vaak afwachende) stewards naar politie.

Aanbevelingen

- 5.4 De veiligheidsorganisatie van Go Ahead Eagles dient te worden afgestemd op het profiel van de supporters en dient berekend te zijn op eventuele promotie in de komende jaren. Omdat het supportersprofiel tamelijk stabiel is (en het risicoprofiel van de uitsupporters stijgt bij eventuele promotie), dient de prioriteit uit te gaan naar verdere verbetering van de fysieke infrastructuur, training van sleutelfunctionarissen en de kwaliteit van de ontvangst van de uitsupporters.
- 5.5 De fysieke infrastructuur van het uitvak dient te worden verbeterd. Dit vergt een andere visie en heel concrete maatregelen. De visie dient klantgerichter te worden tegenover uitsupporters, hetgeen onder meer tot uitdrukking moet komen in catering en sanitair. Uitsupporters dienen niet louter te worden gecontroleerd. Een goede ontvangst draagt bij aan de sfeer en aan de veiligheid. Op basis van een gedetailleerde schouw dienen concrete verbeteringen te worden doorgevoerd, onder meer het verwijderen van losliggende tegels. Er dient te worden bezien of het mogelijk is om de zichtlijnen vanuit delen van het uit-

vak te verbeteren. Voor (oudere) uitsupporters dienen er enkele rijen met stoelen te worden geplaatst, zodat zij desgewenst zittend naar de wedstrijd kunnen kijken.

- 5.6 Er dient te worden geoefend op de zo nodig tijdige overdracht van handhaving en toezicht in het stadion van stewards naar politie.
- 5.7 Het is verstandig om de harde kern van Go Ahead Eagles (de B-side) en het uitvak op grotere afstand van elkaar te positioneren dan nu het geval is.
- 5.8 We raden sleutelfunctionarissen van bestuur, justitie, politie en club aan om zich door middel van zogenoemde (beslispunten)simulaties voor te bereiden op realistische, kritieke momenten.

Bijlage - verantwoording Audit

Geïnterviewde personen

A.P. Heidema	Burgemeester gemeente Deventer
H. van Dijk	Portefeuillehouder BVO gemeente Deventer
A. Stijnen	Portefeuillehouder veiligheidszaken gemeente Deventer
P. Brandwacht	Veiligheidsmanager Go Ahead Eagles
H. van Vechten	Veiligheidscoördinator Go Ahead Eagles
E. Mulder	Voorzitter Go Ahead Eagles
E. Katerberg	Voetbalcoördinator politie Deventer
M. Hannink	Voorzitter supportersvereniging Go Ahead Eagles
B.C. van Haaren	Voetbalofficier OM parket Zwolle

Geraadpleegde documenten

Huishoudelijk reglement Go Ahead Eagles
Notulen supportersraad Go Ahead Eagles (09-2008, 10-2008)
Draaiboek BVO Go Ahead Eagles-Excelsior
Draaiboek politie Go Ahead Eagles-Excelsior
Draaiboek BVO Go Ahead Eagles-FC Eindhoven
Draaiboek politie Go Ahead Eagles-FC Eindhoven
Draaiboek BVO Go Ahead Eagles-FC Den Bosch
Draaiboek politie Go Ahead Eagles-FC Den Bosch
Busreglement Go Ahead Eagles
Hooligans buitenspel; aanpak van hooligans Go Ahead Eagles, Beke 2007
Diverse actualiteiten m.b.t. BVO Go Ahead Eagles

Observaties en activiteiten

Wedstrijdbezoek Go Ahead Eagles – FC Eindhoven (11 december 2009)
met als aandachtspunten:

- Briefing Politie
- Commandoruimte
- Parkeerplaatsen
- Aankomst en vertrek (uit)supporters
- Controle supporters
- Politie-inzet
- Bezoekersvak

Wedstrijdbezoek Go Ahead Eagles – Excelsior (18 januari 2010)
met als aandachtspunten

- Briefing stewards
- Commandoruimte
- Parkeerplaatsen
- Aankomst en vertrek (uit)supporters
- Controle supporters en optreden stewards
- Politie-inzet
- Bezoekersvak

Wedstrijdbezoek Go Ahead Eagles – FC Den Bosch (22 februari 2010)
met als aandachtspunten

- Briefing Politie
- Aankomst en vertrek (uit)supporters
- Controle supporters en optreden stewards
- Politie-inzet
- Bezoekersvak

